

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ
Internal Quality Assurance in Educational Institutions Under Samutprakarn
Provincial Office of Learning Encouragement

อภิภู คหินทพงศ์¹ และดรุณี ปัญจรัตน์²

Aphiphu Kahintapong¹ and Darunee Panjarattanakorn²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹ Student of the Master of Education in Educational Administration, Rajapruk University

² Lecturer of the Master of Education in Educational Administration, Rajapruk University

E-mail: aphipu@gmail.com, dapanj@rpu.ac.th

Received: Dec. 7, 2024; Revised: Jan. 12, 2025; Accepted: Jan. 14, 2025

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ และ 2) เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ อายุ และตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงรายข้ออยู่ระหว่าง .67 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำแนกตามเพศและอายุ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้
ประจำจังหวัดสมุทรปราการ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the internal quality assurance in educational institutions under Samutprakarn Provincial Office of Learning Encouragement, and 2) to compare the internal quality assurance in educational institutions under Samutprakarn Provincial Office of Learning Encouragement classified by gender, age and position. The sample consisted of 100 teachers, selected using simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with content validity, IOC values between .67-1.00 and a reliability

value of .99. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The results of the research were as follows: 1) the internal quality assurance in educational institutions under Samutprakarn Provincial Office of Learning Encouragement was at a high level in overall, and 2) the opinions of teachers and educational personnel on internal quality assurance in educational institutions under Samutprakarn Provincial Office of Learning Encouragement classified by gender age and position were not different in overall.

Keywords: Internal Quality Assurance, Internal Quality Assurance, Samutprakarn Provincial Office of Learning Encouragement

บทนำ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของประเทศไทยที่มีกฎหมายและนโยบายรองรับ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ 2553) ซึ่งในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดทำรายงานประจำปีเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2562)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาตรา 20 ยังเน้นให้สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) มีหน้าที่จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และให้สถานศึกษาดำเนินการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยเน้นความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระบบดังกล่าวครอบคลุมถึงมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ เช่น มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาระดับพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2562)

ในบริบทของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาในสังกัด เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่าจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในปีงบประมาณ 2566 ทั้ง 6 แห่ง สถานศึกษา 3 แห่งได้รับผลการประเมินระดับยอดเยี่ยมร้อยละ 50 และอีก 3 แห่งได้รับผลการประเมินระดับดีเลิศร้อยละ 50 อย่างไรก็ตาม รายงานชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่สำคัญในการรักษามาตรฐานการศึกษาและพัฒนาคุณภาพในอนาคต โดยสถานศึกษามีความต้องการพัฒนามาตรฐานใน 3 ด้านหลัก เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนและความต่อเนื่องในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2567) การดำเนินงานดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำระบบและกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติ การติดตามผล และการประเมินผลในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในอนาคต ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษายังช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีความยั่งยืน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงการปฏิบัติตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ โดยมุ่งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน การ

วางแผน และการปฏิบัติด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานดังกล่าว ผลการวิจัยที่ได้คาดว่าจะจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืนและตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างเหมาะสมในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตาม เพศ อายุ และตำแหน่ง

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้ง 6 แห่ง จำนวน 104 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามมาตรฐานของ Krejcie & Morgan (1970, อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน
2. ขอบเขตของเนื้อหา
ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จากคู่มือ การประเมินคุณภาพการศึกษาโดยต้นสังกัดตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2562 สำหรับสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงาน กศน. ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกาศ ณ วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2562

ตัวแปรที่ศึกษา

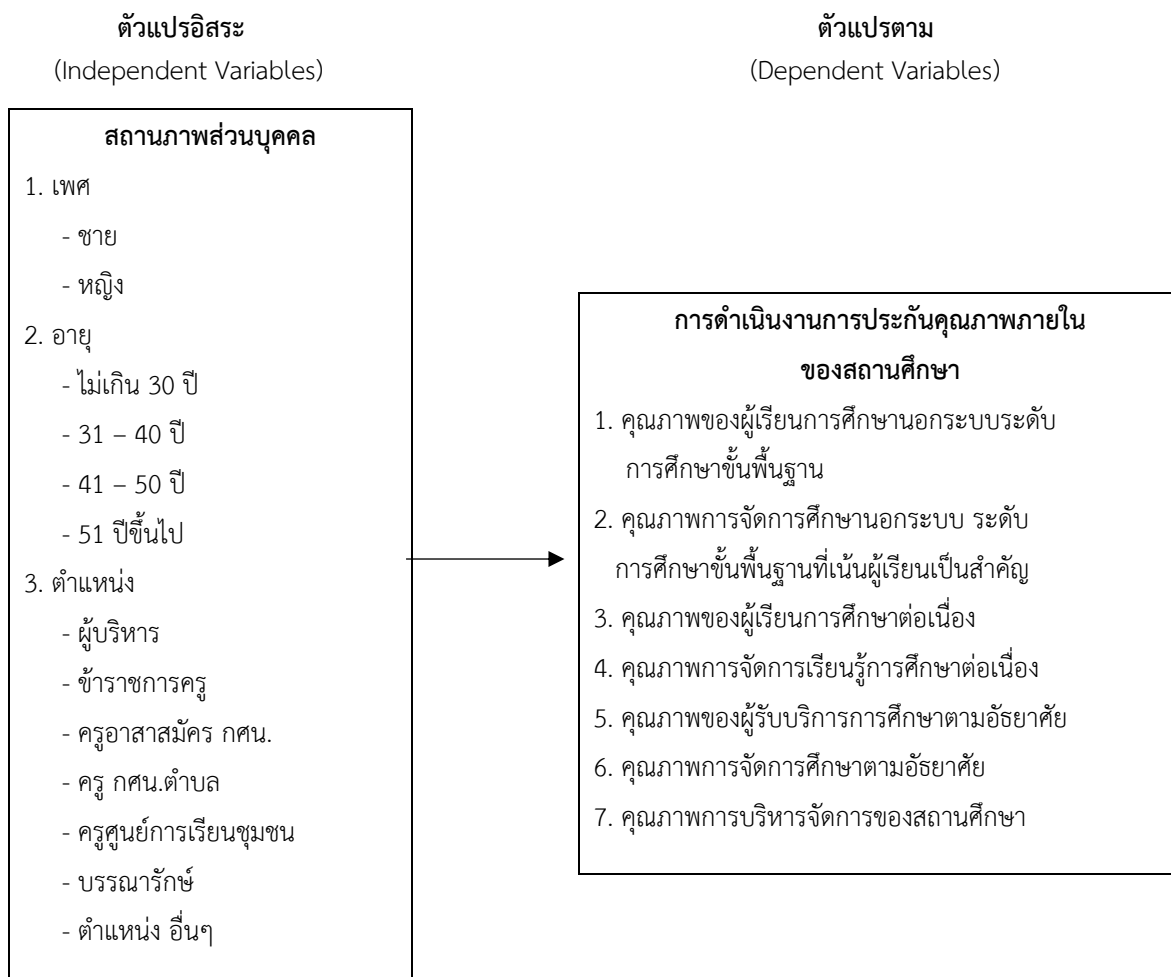
1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ และตำแหน่ง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านคุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง 4) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้

การศึกษาต่อเนื่อง 5) ด้านคุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัยยาศัย 6) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาตามอัยยาศัย และ 7) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองสมุทรปราการ 2) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอพระประแดง 3) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางพลี 4) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางบ่อ 5) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอพระสมุทรเจดีย์ และ 6) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางเสาธง

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดมาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาที่จะนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยต้นสังกัดโดยภาพรวมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ให้ใช้มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ มาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2562) ดังนี้

1) มาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1) ด้านคุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การประเมินและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่ครอบคลุมทุกด้าน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการและความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียนเป็นหลัก มุ่งเน้นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่น จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการวิเคราะห์ผู้เรียน และออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2) มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง

2.1) คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การประเมินและพัฒนาผู้เรียนในระบบการศึกษาต่อเนื่องที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2) คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพของหลักสูตร การสอน และการประเมินผลให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของผู้เรียนและชุมชน จัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง จัดกระบวนการเรียนรู้และใช้สื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3) มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย

3.1) คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การประเมินและพัฒนาผู้รับบริการให้มีความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน พัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้รับบริการ

3.2) คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการตามบริบทของชุมชนและสังคม เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาโดยใช้สื่อนวัตกรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการจัดการการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ โดยมีการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกภาคส่วนในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ และแผนพัฒนาการจัดการศึกษา รวมถึงแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการประเมินตนเองและเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชน และการประเมินคุณภาพภายในโดยหน่วยงานต้นสังกัดและเครือข่ายภาคี มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องมีความรู้การบริหารจัดการของสถานศึกษา ร่วมด้วยทุกประเภท

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 6 แห่ง จำนวน 104 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Kerjcie & Morgan; อ้างใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2562) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ และตำแหน่ง ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale)

ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยต้นสังกัดตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2562 สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ
- 2) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณา แก้ไขให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม
- 3) นำแบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .67 – 1.00 ก่อนที่จะนำไปทดลอง (Try out)
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและบุคลากรของ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางปะกง จำนวน 10 คน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอลาดหลุมแก้ว จำนวน 10 คน และศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสรรคบุรี จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาไม่ต่ำกว่า .70 ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ Google Form จากการส่งแบบสอบถามผ่าน QR Code ได้จำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ อายุ และตำแหน่งกรณีตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และกรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา					
ด้านที่	สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ด้านคุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.13	.47	มาก	5
2.	ด้านคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.17	.48	มาก	1
3.	ด้านคุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง	4.12	.48	มาก	6
4.	ด้านการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง	4.14	.46	มาก	4
5.	ด้านคุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย	4.06	.62	มาก	7
6.	ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	4.17	.49	มาก	2
7.	ด้านคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	4.16	.44	มาก	3
ภาพรวม		4.15	.43	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ระดับจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = .43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = .48) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = .49) และด้านคุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = .62) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ

ด้าน ที่	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ	เพศ				t	P
		ชาย		หญิง			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.12	.46	4.13	.47	.033	.97
2.	คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.14	.55	4.18	.46	.37	.71
3.	คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง	4.10	.52	4.12	.47	.17	.86
4.	คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง	4.09	.53	4.16	.43	.59	.56
5.	คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย	4.17	.60	4.11	.55	.48	.63
6.	คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	4.11	.58	4.20	.46	.78	.44
7.	คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	4.13	.47	4.17	.43	.43	.67
ภาพรวม		4.13	.47	4.15	.41	.28	.78

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามอายุ

ด้านที่	ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน					
		แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1.	คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	.26	2	.13	.60	.55
		ภายในกลุ่ม	21.19	97	.22		
		รวม	21.45	99			
2.	คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	.23	2	.12	.49	.61
		ภายในกลุ่ม	22.97	97	.24		
		รวม	23.20	99			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านที่	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ		แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
3.	คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง	ภายในกลุ่ม		22.97	97	.24		
		รวม		23.20	99			
		ระหว่างกลุ่ม		.29	2	.15	.62	.54
4.	คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษา ต่อเนื่อง	ภายในกลุ่ม		22.90	97	.24		
		รวม		23.19	99			
		ระหว่างกลุ่ม		.11	2	.05	.25	.78
5.	คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตาม อัยยาศัย	ภายในกลุ่ม		20.60	97	.21		
		รวม		20.71	99			
		ระหว่างกลุ่ม		1.35	2	.68	2.19	.12
6.	คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัยยาศัย	ภายในกลุ่ม		29.96	97	.31		
		รวม		31.31	99			
		ระหว่างกลุ่ม		.29	2	.15	.59	.56
7.	คุณภาพการบริหารจัดการของ สถานศึกษา	ภายในกลุ่ม		23.82	97	.25		
		รวม		24.09	99			
		ระหว่างกลุ่ม		.43	2	.22	1.12	.33
ภาพรวม		ภายในกลุ่ม		18.66	97	.19		
		รวม		19.09	99			
		ระหว่างกลุ่ม		.30	2	.15	.83	.44
		ภายในกลุ่ม		17.81	97	.18		
		รวม		18.11	99			

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามตำแหน่ง

ด้านที่	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดสมุทรปราการ	ครู		ครูศูนย์การเรียนรู้		t	P
		กศน.ตำบล	ชุมชน	กศน.ตำบล	ชุมชน		
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.14	.44	4.03	.46	1.02	.31
2.	คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.16	.48	4.01	.50	1.20	.23
3.	คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง	4.13	.51	4.06	.52	.55	.58
4.	คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง	4.15	.47	4.04	.49	.93	.35
5.	คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย	4.22	.50	3.96	.64	1.96*	.05
6.	คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	4.20	.50	4.04	.52	1.30	.20
7.	คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	4.21	.44	3.98	.50	2.09*	.04
ภาพรวม		4.18	.44	4.02	.49	1.41	.16

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านมาตรฐานคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ มีการจัดโครงการกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับจุดเน้นการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ข้อ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนด้านบุคลากร ข้อ 5.2 พัฒนาสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้คำปรึกษาเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับวินิดา หริภักดิ์ (2563) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้อำนวยการ บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย บุคลากรขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

และผู้แทนชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา ได้แก่ การวางแผนการศึกษาในแต่ละปีควรมีการทำ SWOT ก่อนการจัดทำแผนกำหนดนโยบาย และเป้าหมายการศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้เหมาะสม คำนึงถึงความต้องการ ควรมีการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน และภายนอกหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรมีการประชุมระหว่างศูนย์การศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยกับผู้มีส่วนร่วมในภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และตำแหน่ง สามารถอภิปรายตามลำดับดังนี้

2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ มีการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพของสถานศึกษาโดยต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี ทำให้ได้รับความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ มาหะมะบาคอรี มาซอ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของสถานศึกษาที่มีอายุ 41 – 50 ปี ขึ้นไป ปฏิบัติงานในสถานศึกษามาเป็นเวลานาน ในตำแหน่งงานที่ค่อนข้างมั่นคง และมีการอบรมพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากสถานศึกษาต้นสังกัด ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุพงษ์ ไชยบุตร (2564) ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้านและในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าทุกตำแหน่งมีความเข้าใจและการปฏิบัติงานในแนวทางที่คล้ายคลึงกันในภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการได้มีการกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานอย่างชัดเจนและครอบคลุม รวมถึงการจัดอบรมหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพที่เหมือนกันสำหรับทุกตำแหน่ง ทำให้เกิดความสม่ำเสมอในการดำเนินงานโดยรวม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้าน พบความแตกต่างใน ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้รับบริการ การศึกษาตามอัธยาศัย และ ด้านมาตรฐานคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากลักษณะของหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของแต่ละตำแหน่ง เช่น ด้านมาตรฐานคุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย ครู กศน.ตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อาจเป็นเพราะครู

กศน.ตำบล มีการปฏิบัติงานใกล้ชิดกับผู้เรียนในระดับพื้นที่ มีการสร้างกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากกว่า ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจนกว่า ขณะที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอาจเน้นงานด้านการบริหารหรือการจัดการเอกสารมากกว่า ส่วนความแตกต่างด้านมาตรฐานคุณภาพการจัดการของสถานศึกษา อาจมาจากการมีส่วนร่วมและประสบการณ์ในการบริหารจัดการของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ครู กศน.ตำบล อาจมีโอกาสร่วมการวางแผนและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์มากกว่า ขณะที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอาจมีบทบาทที่มุ่งเน้นเฉพาะการดำเนินงานระดับปฏิบัติการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ ภาวนา ศรีบุญเรือง (2562) ที่กล่าวว่า ความแตกต่างในลักษณะงานและความรับผิดชอบส่งผลต่อคุณภาพและผลลัพธ์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านที่ต้องการการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 มาตรฐานการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเด็นผู้เรียนยังขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานจึงควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ส่งเสริมทักษะดังกล่าว โดยเริ่มจากการปรับปรุงหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยและเน้นกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ อีกทั้ง ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายในชั้นเรียนอย่างอิสระ เพื่อให้พวกเขาได้ฝึกฝนการตั้งคำถาม การวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงเหตุผลอย่างรอบคอบ การประเมินผลการเรียนรู้ก็ควรหลากหลาย นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมเสริม เช่น ค่ายวิชาการหรือการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ก็เป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ดี การพัฒนาระบบสนับสนุนผู้เรียนในลักษณะนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจและแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน

1.2 มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง ประเด็นผู้จบหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องยังไม่สามารถนำความรู้ไปใช้สำหรับตนเอง ครอบครัว หรือชุมชน จนเห็นเป็นประจักษ์ หรือตัวอย่างที่ดีได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานจึงควรให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานในลักษณะที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการปฏิบัติจริงได้ โดยเริ่มจากการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ หลักสูตรควรเน้นการเรียนรู้ที่เป็นเชิงปฏิบัติและตอบโจทย์การแก้ปัญหาในชีวิตจริง เช่น การพัฒนาทักษะอาชีพ การจัดการทรัพยากรในครัวเรือน หรือการสร้างโครงการพัฒนาชุมชน ควรจัดให้มีการติดตามผลและสนับสนุนผู้เรียนหลังจบหลักสูตร โดยอาจจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายผู้เรียนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างแรงบันดาลใจในการนำความรู้ไปใช้จริง นอกจากนี้ ควรสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ในการช่วยพัฒนาชุมชนหรือสนับสนุนครอบครัวของตนเอง

1.3 มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย ประเด็นผู้รับบริการมีความรู้ หรือทักษะ หรือประสบการณ์ ไม่เพียงพอ จึงไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานจึงควรทบทวนและออกแบบโครงการหรือกิจกรรมให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ โดยเริ่มจากการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่อย่างละเอียด เพื่อให้แน่ใจว่าเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของตนเองได้อย่างแท้จริงควรปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เชื่อมโยงความรู้กับการใช้ในชีวิตจริง เช่น การฝึกทักษะอาชีพที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละชุมชน การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกแก้ปัญหา หรือการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ในบริบทจริง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงการ หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

และควรมีการติดตามและประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงแค่ว่าในระหว่างโครงการ แต่ควรประเมินผลหลังจบโครงการ เพื่อวัดผลกระทบในระยะยาว และนำผลการประเมินไปปรับปรุงกิจกรรมในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความต้องการการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด อื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีระดับคุณภาพที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2567). *การใช้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเรียนรู้.
- มาหะมะบาคอลี มาขอ. (2564). *การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ภาวนา ศรีบุญเรือง. (2562). *การบริหารจัดการประกันคุณภาพในสถานศึกษาไทย: การศึกษาเปรียบเทียบตามบทบาทและความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยการศึกษา.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, สุภามาส อังศุโชติ และ อัจฉรา ชานีประศาสน์. (2562). *สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS*. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- วนิดา ทริกประโคน. (2563). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2562). *แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุพงษ์ ไชยบุตร. (2564). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.